

Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela
Matej Bel University, Faculty of Economics
975 90 Banská Bystrica, Tajovského 10

prof. Ing. Hussam MUSA, PhD.
Katedra financií a účtovníctva

OPONENTSKÝ POSUDOK habilitačnej práce

PhDr. Agneša Víghová, PhD.

„Analytický pohľad na zabezpečovanie zvyšovania verejných príjmov elimináciou kreatívneho účtovníctva a daňových únikov“

Oponentský posudok bol vypracovaný na základe listu dekana a predsedu Vedeckej rady Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove prof. Ing. Róberta Štefka, Ph.D. zo dňa 18.05.2023. Na posúdenie bola predložená habilitačná práca na tému „Analytický pohľad na zabezpečovanie zvyšovania verejných príjmov elimináciou kreatívneho účtovníctva a daňových únikov“, ďalej Prehľad publikačnej činnosti a ohlasov, Prehľad pedagogickej činnosti, Zoznam ďalších pôvodných vedeckých a odborných prác a výkonov habilitantky.

1. Posúdenie habilitačnej práce

Aktuálnosť témy

Účtovníctvo ako jedna z najdôležitejších ekonomických vedných disciplín plní nesporne veľmi dôležité úlohy a sú naň kladené vysoké požiadavky. Skutočnosť, že na výstupy účtovných závierok sa spoliehajú zainteresované strany či externí a interní používatelia, vedie mnohokrát účtovné jednotky ku skresľovaniu informácií. Daňové podvody a daňové úniky sú veľmi aktuálnou a frekventovanou problematikou, ktorá je spojená najmä s oblasťou dane z pridanej hodnoty. Platenie daní daňovníkmi je takmer vždy spojené s úsilím znížiť resp. minimalizovať svoju daňovú povinnosť prípadne sa jej úplne vyhnúť. Jednotlivé formy tejto činnosti sú čoraz sofistikovanejšie. Základným vnútroštátnym právnym prostriedkom na odhaľovanie takejto nezákonnej činnosti je inštitút daňovej kontroly.

Posudzovaná habilitačná práca prináša komplexný pohľad na problematiku kreatívneho účtovníctva a daňové úniky. Hodnotím ju ako **aktuálnu** z hľadiska rozvoja teórie a rovnako i z hľadiska potrieb verejnej a podnikovej praxe.

Stanovenie cieľa a zámeru a miera jeho splnenia

Habilitačná práca je rozpracovaná v logickej štruktúre v rozsahu 184 strán (vrátane zoznamu literatúry), člení sa do šiestich kapitol. Hlavným zameraním predloženej habilitačnej práce bolo „pomocou výskumnej metódy realizovať analýzu vplyvu kreatívneho účtovníctva na

TELEFÓN: +421 48 446 63 11

E-MAIL : hussam.musa@umb.sk

príjmovú časť štátneho rozpočtu so zameraním na zamedzenie kreatívneho účtovníctva a daňových únikov“, ďalej cieľom habilitačnej práce bolo analyzovať boj proti daňovým únikom v rámci štátov Európskej únie, kvantifikovať daňovú medzeru na DPH v štátoch EÚ, poukázať na príčinu vzniku daňových rajov, poukázať na dôvody uplatnenia kreatívneho účtovníctva ako aj na vznik daňových únikov na jednotlivých druhoch daní v SR. V nadväznosti na hlavný cieľ práce boli formulované štyri podporné parciálne ciele a osem výskumných hypotéz.

Možno konštatovať, že uvedený hlavný cieľ, ako aj z neho vyplývajúce parciálne ciele, autorka splnila.

Vhodnosť použitých metód, metodológia

Z hľadiska metodiky spracovania habilitačnej práce je jej štruktúra štandardná, zodpovedajúca požiadavkám na tento typ kvalifikačnej práce. Zvolené metódy spracovania sú adekvátne cieľu práce a predmetu skúmania. Postup riešenia habilitačnej práce je v súlade s hlavným cieľom habilitačnej práce. Po obsahovej stránke nemám výhrady k spracovanej problematike.

Vedecké a aplikačné prínosy prínos habilitačnej práce

Za rozhodujúci prínos habilitačnej práce považujem piatu a šiestu kapitolu, kde habilitantka v piatej kapitole overovala hypotézy v oblasti deficitu ŠR a vývoja dlhu verejných financií a v oblasti daňových únikov.

Jedným z kľúčových prínosov práce v šiestej kapitole sú odporúčania a závery v oblasti odhaľovania daňových únikov Finančnej správy SR; odporúčania a závery v oblasti kontrolnej činnosti NKÚ a odporúčania a závery a pre audítov zamerané na odhalenia daňových únikov a chýb rozpočtového hospodárenia. Taktiež habilitantka odporúča *zaviest' komplexnú metodiku na kvantifikáciu daňovej medzery v SR* (najlepším príkladom kvantifikácie daňovej medzery môže byť model zavedený vo Veľkej Británii, ktorý zohľadňuje viaceré faktory, napr. kriminálne aktivity, nelegálne daňové úniky, skrytú ekonomiku, vyhýbanie sa plateniu daní, právny základ zákonných noriem, nezaplatenie dane, nedbalosť a nepozornosť a chyby). Autorka uvádza, že v súčasnosti na Slovensku kvantifikuje daňovú medzeru Inštitút finančnej politiky, vo výpočte nezohľadňuje kontrolnú činnosť finančnej správy.

Zhrnutie výsledkov práce a formuláciu konkrétnych prínosov pre rozvoj vedy a praxe možno jednoznačne akceptovať.

Záver

Autorka predloženou habilitačnou prácou prezentovala schopnosť samostatne vedecky pracovať a schopnosť publikovať vedecké dielo s prepojením na teóriu, prax a pedagogický proces. Predloženú habilitačnú prácu pod názvom „Analytický pohľad na zabezpečovanie zvyšovania verejných príjmov elimináciou kreatívneho účtovníctva a daňových únikov“ spracovala PhDr. Agneša Víghová, PhD. fundovaným odborným štýlom. Po formálnej a štylistickej stránke spĺňa práca stanovené požiadavky.

Po preštudovaní protokolu o kontrole originality konštatujem, že zaznamenaná zhoda 33,03 % je akceptovateľná a je primeraná charakteru a obsahu práce a v súlade s riešenou témou habilitačnej práce.

2. Zhodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitantky

Na základe predloženého návrhu na začatie habilitačného konania konštatujem, že PhDr. Agneša Víghová, PhD. plní kritériá v oblasti publikačnej i vedeckovýskumnej činnosti stanovené pre habilitačné konanie na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovej univerzity v Prešove.

Habilitantka je autorkou resp. spoluautorkou troch vedeckých monografií, spoluautorkou 2 vysokoškolských učebníc a 2 skript a učebných textov. Publikovala ako autorka resp. spoluautorka 75 vedeckých štúdií v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch (z toho **7 článkov** v časopisoch indexovaných v databázach Web of Science a Scopus. Pôvodné vedecké práce boli prezentované na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách (12 domácich a 17 zahraničných medzinárodných vedeckých konferencií). Na uvedené vedecké práce a príspevky habilitantka eviduje 44 citácií, z ktorých 12 je citácií v citačných indexoch Web of Science a v databáze SCOPUS.

Menovaná participovala na riešení viacerých vedeckovýskumných projektov v rámci grantových schém (Interná grantová agentúra VŠEM, VEGA a APVV). Jej publikačná a vedeckovýskumná činnosť je v prevažnej miere orientovaná na problematiku finančného účtovníctva, finančnej kontroly a daňovníctva.

PhDr. Agneša Víghová, PhD. vykonáva pedagogickú činnosť na Vysokej škole ekonomie a manažmentu, kde aktuálne vedie semináre a prednášky z vybraných predmetov Účtovníctvo I, Účtovníctvo II, Daňovníctvo, Accounting I, II, Interný audit vo VS a Finančná kontrola. Habilitantka má 11-ročnú pedagogickú prax.

3. Otázky pre autora pri obhajobe práce:

Odporúčam, aby habilitantka pri obhajobe habilitačnej práce zodpovedala nasledovné otázky:

1. Do akej miery pandémie Covid-19 ovplyvnila plnenie daňových povinností, úniky resp. zneužívanie zostavovania účtovných závierok?
2. Vykonali ste analýzu počtu vykonaných daňových kontrol a skúmali ste úspešnosť týchto kontrol. Na základe zistení uvádzate, že výsledky predstavujú negatívny dopad na štátny rozpočet. Zdôvodnite a vysvetlite.
3. Akými spôsobmi, metódami a postupmi môžu finanční manažéri zlepšovať finančnú situáciu bez toho aby museli použiť/zneužiť kreatívne účtovníctvo vo svoj prospech?
4. V čom vidíte pridanú hodnotu Vašej práce? Aké hlavné dôsledky alebo ponaučenia vyplývajú z Vášho výskumu resp. aké zistenia sú relevantné pre finančnú správu/Najvyšší kontrolný úrad a v neposlednom rade pre finančných manažérov spoločností?

4. Záverečné odporúčanie

Na základe posúdenia predloženej habilitačnej práce a ďalších dokumentov konštatujem, že **PhDr. Agneša Víghová, PhD.** spĺňa kritériá stanovené pre habilitačné konanie na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej Univerzity v Prešove.

S ohľadom na plnenie stanovených kritérií a po úspešnej obhajobe jej habilitačnej práce s názvom „Analytický pohľad na zabezpečovanie zvyšovania verejných príjmov elimináciou kreatívneho účtovníctva a daňových únikov“ odporúčam udeliť habilitantke vedecko-pedagogický titul „**docent**“ v odbore habilitačného a inauguračného konania manažment v študijnom odbore Ekonómia a manažment.

V Banskej Bystrici, 05. 06. 2023

prof. Ing. Hussam MUSA, PhD.